

El darrer viatge

RAFA GIL

En general, morir-se a les capitals és més car. El cost d'un servei normal oscil·la entre 200.000 i 250.000 pessetes.

La mort és el darrer i definitiu viatge. El bitllet sense retorn pot ser de classe turista o de primera, perquè no és com ens diuen alguns filòsofs i escriptors. El fet de morir-se ens arriba a tots, és cert, però uns partiran voltats de grans corones, amb moltes esqueles als diaris i el seu darrer habitatge serà de caoba amb folre de seda, mentre que d'altres hauran de compartir un trosset de terra amb estranys i no tendran corones amb llaços morats i lletres daurades. Tot perquè en el moment d'acomiar-los, els parents poden decidir gastar-s'hi més o menys sous.

Qui hagi estat previsor pot comptar amb una assegurança de defunció, assegurança que cobreix totes les despeses de la inhumació o cremació i que ofereix uns serveis que per una petita quantitat de diners cada mes. Uns serveis inclouen tots els maldecaps de l'ocasió: paperassa, lloguer d'un vetllatori, transport del difunt, etc.

Ocaso és una de les asseguradores que ofereix als seus clients la possibilitat de contractar una pòlissa de defunció, pagant des de les 500 a les 2.000 pessetes cada mes (la quota augmenta així com envellaix el client) se n'encarreguen de tot, i la família del difunt no s'ha d'ocupar de res: trasllat, si la mort ha succeït lluny de la de residència habitual, papers del jutjat i de sanitat, contactes amb la funerària, etc. Fonts de la companyia comenten que és difícil comparar preus perquè hi ha un gran

La mort, diuen, iguala a tothom, però no tots tenen el mateix comiat. Les diferències econòmiques, també en la mort, es noten, com demostra aquest reportatge referit a l'àmbit de les Balears.

ventall de possibilitats i sempre depèn del que demani el client, però, en general les capitals resulten més cares: Barcelona, València... són més cares que les Illes.

Carles Pérez, de Seguros Lloret –una empresa dedicada sobretot a les defuncions–, ens diu que a Palma hi ha molta gent que té les sepultures en propietat i que això ja no passa a les grans ciutats, on fins i tot ells, com a asseguradora, no hi poden comprar els nínxols i han de llogar-los. La mitjana d'edat dels clients de Lloret és de 45 anys i tenen moltes pòlisses ben antigues, alguna des de l'any 1938, “és que moltes pòlisses s'hereten i des de fa anys tractam amb les mateixes famílies”. La quota mensual de Lloret és d'unes 1.200 pessetes. Carles Pérez opina que no és bo mesclar una pòlissa d'aquest tipus amb una altra: “amb un client es pot discutir sobre un accident de cotxe, però no discutiries mai amb la família d'algué que ha mort”.

L. Alcalde, d'asseguradores Santa Lucía, especifica que el més important d'aquestes assegurances és que “posen al servei de la família del difunt un equip de professionals que es fan càrrec de tot en uns moments ben tristos en què una família està molt afectada”.

El cost d'un servei normal pot comportar una despesa de 200.000 a 250.000 pessetes. Un servei que tendrà una certa dignitat, ni ostentós ni pobre, però que l'Empresa Funerària Municipal de Palma qualifica de “luxe”. El repre-

sentant de Santa Lucía, en canvi, considera que "si una persona paga aquesta assegurança durant uns d'anys, el més normal és que tenguí el millor servei possible".

Actualment a Palma hi ha dues funeràries, la municipal i l'ASS 94 que té seu al cementiri privat Bon Sossec (Marratxí, Mallorca). El cementiri privat ofereix avenços que el municipal no té, però també resulta molt més car. Comprar un nínxol al municipal pot costar 150.000 pessetes, mentre que a Bon Sossec val 500.000.

Quan manca l'assegurança el més normal és recórrer a una funerària, privada o municipal. En el cas de Palma, l'empresa d'aquest tipus més coneguda és la municipal (EFM), que ofereix preus "molt competitiu", en paraules d'un encarregat. Ells s'ocupen de tot el que faci falta, des de vestir el mort fins a publicar les esqueles en els diferents diaris.

L'empresa municipal s'ha modernitzat en aquests darrers anys i ofereix una sèrie de sales mortuòries on la família i els amics poden vetllar el difunt per 9.000 pessetes cada 8 hores. Les caixes són de dos models bàsics: el rodó, i la caixa o "arca" anglesa, la típica amb forma heptagonal. Segons els adorns que tenguin, el treball i la qualitat de la fusta augmenta el preu. El model més car de tots és el Kennedy, taüt de caoba folrat per dins amb una espècie de tela embuatada i brillant, de tapadora bombada que s'obre per la meitat, com el model que va acollir les restes del famós president americà. Val 350.000 pessetes i pesa uns 100 quilos.

Un enterrament de tercera, el més barat, val unes 16.000 pessetes: "Inclou només la capsa, això si tenen nínxol propi o tomba, si no en tenen, l'hauran de llogar i val unes 22.000 pessetes cada cinc anys, al cap d'aquest temps s'avisarà la família i si no volen continuar pagant es traslladen les restes a la fossa comuna".

Els enterraments de segona són els més comuns, els preus oscil·len entre les 60.000 i les 150.000 pessetes. Mai no s'escullen ni els més barats ni els més cars. I és que un enterrament és un acte social, el més trist, i el comiat no pot ser ni massa desolador ni massa pobre perquè s'han de complir unes normes preestablertes.

A poc a poc la cremació es va introduint com a substitut de l'enterrament. El cost aproximat

Les caixes del servei municipal de Palma són de dos models bàsics: el rodó, i la caixa o "arca" anglesa, la típica amb forma heptagonal. Segons els adorns que tenguin, el treball i la qualitat de la fusta augmenta el preu.

és de 120.000 pessetes. La varietat de models d'urnes per guardar les cendres és impensable, des de vasos de reminiscències gregues a moderns dissenys que semblen una simple capsa amb unes aus de metall que empenen el vol.

En certs pobles és costum fer fotocòpies de l'esquela i repartir-les per cafès i botigues. A les ciutats més grans, a vegades, s'aferren a les entrades dels edificis perquè els veïns tenguin coneixement del traspàs.

P. Gomila, de la funerària menorquina que porta el seu nom –i que treballa per a l'Ajuntament de Maó– creu que a l'illa "el 90% dels menorquins tenen una assegurança de defunció que s'encarrega de tot". Pensa que allò tan tradicional dels enterraments de primera, segona i tercera ja ha passat a la història: "nosaltres portam el mateix uniforme i feim servir el mateix cotxe per a tothom". De mitjana, els menorquins solen gastar-se entre 100.000 i 200.000 pessetes en el bon descans dels finats. A la capital menorquina, Maó, l'Ajuntament no ven cap tomba, ja que disposa de poc espai, i les lloga per 11.800 pessetes, amb una durada contractual de 5 anys. A pesar d'això hi ha molta gent que té tombes en propietat, i l'Ajuntament vetlla perquè quan es produeix una "transmissió de titularitat" de les tombes no s'hi especuli.

A Palma s'hi pot trobar l'única empresa d'art funerari de les Illes. Es tracta d'una botiga amb tot el necessari per la sepultura i per decorar-la segons el pressupost i gust particular. Les làpides poden costar de 20.000 a 200.000 pessetes, depèn del material usat: granit, marbre o pedra de Santanyí. Les lletres poden ser gravades o de bronze i el preu va de les 170 pessetes a les 1.400 cada una. Normalment només hi fan inscriure el nom del difunt i la data de naixement i defunció, però de vegades també hi posen alguna poesia o epitafi. La gent major sol ser la més afeccionada als detalls i la gent jove va a allò més senzill i pràctic, també són els que més es decanten per la incineració. En aquest cas una urna pot valer de 5.000 a 78.000 pessetes. L'empresa s'ocupa d'arreglar els nínxols i les sepultures que han quedat un poc obsoletes (entre 200.000 pessetes a un milió). Fer-ne una de nova (excavació, construcció, làpides, etc.) pot costar de mig milió a dos milions.

Finalment, les flors també tenen moltes possibilitats econòmiques. El més corrent és presentar-les en forma de corona. Totes les floristeries consultades coincideixen a dir que la corona més simple costa 15.000 pessetes i que segons les flors que s'hi posin poden arribar a pujar a 80.000 pessetes.

I és que, com tot en aquest món, la mort té un preu, però cadascú la pot adornar com vulgui i s'hi pot gastar tant com li plagi.

Carme Planells